

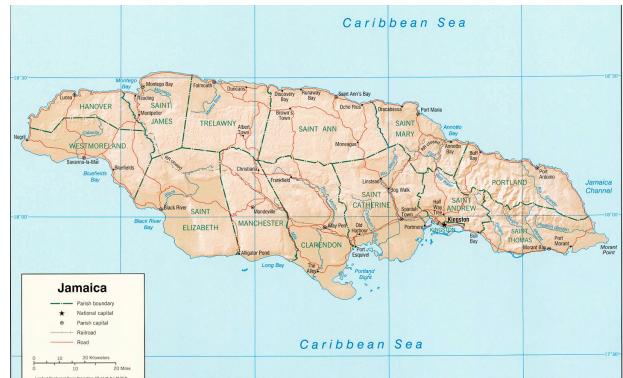
Reggae på Jamaica – en oversigt

Indhold

Jamaica	1
Reggae-musikken	1
Ska.....	1
Rock Steady	2
Reggae	2
Bob Marley	3
Roots reggae og rasta	4
Dub, sound systems og toasting	5
Two-tone og ska-punk	5
Litteratur	5

Jamaica

Jamaica er en ø i Caribien syd for Cuba; den er $\frac{1}{4}$ så stor som Danmark og der bor ca. 2,9 mill. mennesker (2012), ca. 90% er efterkommere af slaver. Slaveriet blev afskaffet i 1835. Der var en oprindelig indiansk befolkning, da Columbus opdagede øen i 1494, men den blev hurtigt udryddet. Først var Jamaica en spansk koloni, derefter engelsk indtil selvstændigheden i 1962.

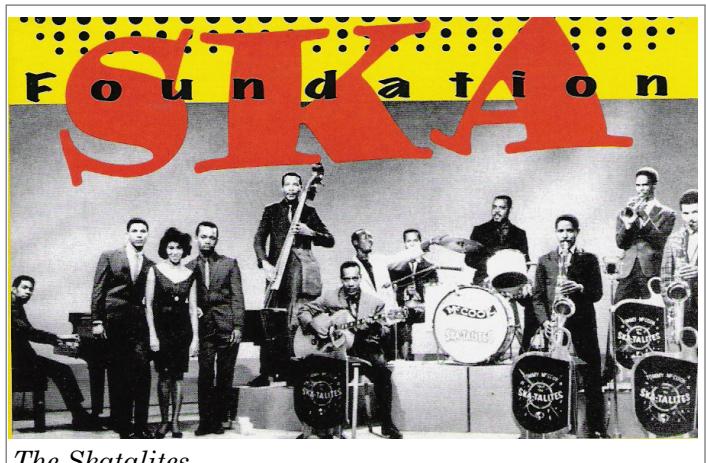

Reggae-musikken

Ska

Skamusikken var en musik og -dansestil, der kom frem i starten af 1960'erne og som var inspireret af amerikansk rhythm and blues (sort musik), som man kunne høre over langbølgeradioen fra USA. Kendetegn ved ska:

- Instrumentation: kontrabas, trommer, guitar, klaver, sang og fremtrædende blæsere
- **Walking bas**, bastoner på hvert taktslag ligesom i r&b
- Swingrytme i trommerne (shuffle, $\text{J}=\text{J}\text{J}$)
- **Ska**: markant **off-beat** (synkoper betonede toner mellem taktslagene, $\text{J}\text{J}\text{J}\text{J}\text{J}\text{J}$), der ofte spilles af blæsere og klaver/guitar. Man mener, at ska er et lydord, der beskriver blæser/gui-trens off-beat.
- Hurtigt tempo

- Ofte vokalgruppe på 2-3-stykker, call & response mellem kor og forsanger

♪ *Byron Lee & The Dragonairs: Jamaica Ska (1964)*

♪ *The Wailers: Simmer Down (backing: The Skatalites) (1964)*

Nummeret *My Boy Lollipop* med Millie Small (1964) satte ska på dagsordenen i resten af verden, i England under navnet Bluebeat

Rock Steady

Omkring 1966 kom rock steady på mode, kendetegn er:

- Langsommere tempo
  - Bas spiller ikke **walking** længere, men har mere komplicerede ostinater, der er karakteristisk for hvert nummer
  - **Skank:** off-beat ligger nu i guitar
  - En anden guitar fordobler bassen eller har selvstændig figur, et melodisk ostinat, ikke akkorder.
  - **One drop:** trommer og bas dropper tit 1-slaget, stor- og lilletrumme (kantslag) ligger på 3-slaget)
  - Blæsere er mindre fremtrædende, spiller nu mere melodistykker, svar m.m.
  - Ellers samme besætning som ska, nu oftere med elektisk bas- og guitar
- ♪ *Alton Ellis and the Flames: Rock Steady (1966)*
 ♪ *Johnny Nash: Hold Me Tight (1968)*

Reggae

Fra rock steady er der ikke så langt til reggae, som musikken blev kaldt fra 1968. I reggae er der lidt mere indflydelse fra rock/soul/funk/pop, flere elementer er arrangeret, der er en mere international lyd. Reggae har ofte tekster, der handler om tredje-verdens-problemer som fattigdom, racisme og undertrykkelse, og en del reggae er knyttet til rastareligionen (»roots reggae«).

- Orgel og senere andre keyboards (synthesizer) erstatter klaveret.
- **Skank** på guitar, kort, dæmpet, ofte med dobbeltslag, hvis lyd siges at have givet navnet til stilen (Bob Marley: »**Stir it Up**«)
- Blæsernes roller bliver ofte mindre, mens flere figurer er arrangement i guitar/bas.
Dog har fx Burning Spear en fremtrædende blæsergruppe med saxofon, trompet og basun. Bob Marley havde tre kvindelige korsangere, I Threes.
- Rockers og steppers: i nyere reggae spiller trommerne nogle gange et rytme, der nærmer sig rock/disco. I rockers betones 1-slaget ofte i stortrommen, i steppers spiller stortrommen på alle fire slag (som i »Exodus« med Bob Marley eller »Master Blaster« med Stevie Wonder).
- Harmonikken er enkel, som regel ligger akkorderne inden for de tre hovedakkorder, ofte er den statisk og uden modulationer. For eksempel bruger »Get up, Stand up« en akkord. Modale træk er ikke sjældne, for eksempel har Burning Spear mange numre med trinnene I-VII (C-Bb i C), et mikssolydisk træk.

Et par eksempler på grooves:

Guitar

Reg-gae, reg-gae, reg-gae, reg-gae.

Rytmeguitaren i Bob Marley: »Stir it Up«

Groovet fra Bob Marley and the Wailers: »*Stir it Up*«, 1973

The musical score for 'Stir it Up' is a six-staff arrangement. Staff 1: Leadguitar (A major) plays eighth-note chords. Staff 2: Rytmeguitar (8va bassa) plays eighth-note chords. Staff 3: Synthesizer (C major) plays sustained notes. Staff 4: El-klaver (?) plays sustained notes. Staff 5: Bas (B major) plays eighth-note chords. Staff 6: Trommer (F major) plays eighth-note patterns. The score is in common time (4/4).

Bas og den ene guitar fordobler hinanden i et to-takters ostinat, mens trommer spiller one drop med stortromme og lille-tromme med kantslag på to- og fire-slaget. Rytmeguitaren spiller skank med dobbelt-slag: »reggae, reggae...«

Nummeret bruger de tre hovedakkorder i A-dur.

Groovet fra Bob Marley and the Wailers: »*Natural Mystic*«, 1977

The musical score for 'Natural Mystic' is a six-staff arrangement. Staff 1: Leadguitar (G major) plays eighth-note chords with a wah-wah effect. Staff 2: 8va bassa (D major) plays eighth-note chords. Staff 3: Guitar (Bob) (C major) plays eighth-note chords. Staff 4: Bas (B major) plays eighth-note chords. Staff 5: Cabasa (E major) plays eighth-note patterns. Staff 6: Trommer (F major) plays eighth-note patterns. The score is in common time (4/4).

I dette nummer spiller bas og trommer one drop: 1-slaget droppes, betoningen ligger på treslaget, hvor der både er bastone og stor- og lille-trommeslag.

Leadguitaren fordobler bassen, rytmeguitaren spiller på to- og fireslagene i modrytm.

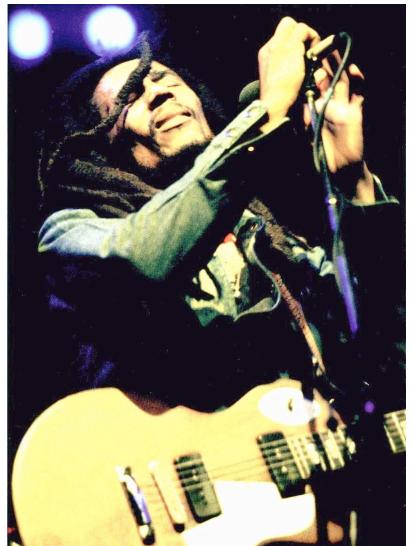
Nummeret bruger tre akkorder, Am, Dm og G.

- ♪ Toots & the Maytals: *Do the Reggay* (1968)
- ♪ Bob Marley and the Wailers: *I Shot the Sheriff* (live 4. juni 1977)
- ♪ Jimmy Cliff: *The Harder They Come* (1972)

Bob Marley

Bob Marley var den største reggaestjerne. Han er født i 1945, død i 1980. Marley kom fra en lille by på Jamaicas nordkyst, hvor han sang spirituals i den apostolske kirke, hvor hans mor var aktiv. Han flyttede til hovedstaden Kingston og dannede den første udgave af The Wailers i 1964.

sammen med Peter Tosh og Bunny Wailer, og de fik flere lokale hit. The Wailers var en vokalgruppe, som senere blev udvidet til et helt band. Det var i 1973, de fik udgivet deres første internationale lp, *Catch a Fire*. De markerede sig som den førende reggaegruppe på de følgende plader, bl.a. med nummeret *No Woman, No Cry* (som betyder *No Woman, don't cry*), »I Shot the Sheriff«, Bob Marley: *I Shot The Sheriff* (1973).

Roots reggae og rasta

Roots reggae er den gren af reggamusikken, der er knyttet til rastafaribevægelsen, og ligesom denne priser gud, frihed, højnelse af bevidstheden – et vigtigt element i rasta er at ryge ganja, hash, for at komme nærmere gud – mens undertrykkelse og racisme kritiseres.

Rastafari er en religion, der er afrocentrisktisk og som mål har at de sorte bliver frigjort fra den vestlige verdens länker og genrejser afrikansk stolthed og broderskab: paradis (»Zion«) ligger i Afrika, i første række i Etiopien, som var det første land der fik selvstændighed i 1930 under ledelse af Tafari Makonnen, der blev tituleret »Ras (overhoved) Tafari« før han blev kronet som kejser under navnet Haile Selassie. Han anses i religionen som en reincarnation af Jesus.

Bibelens beretning om jødernes uddrivelse af Israel og deportation i Babylon en central metafor i rastafaribevægelsen. Babylon er symbol for alle de lidelser, afrikanere kommer ud for i den vestlige verden, og derfor hører man tit dette reggae-sange, fx »By the Rivers of Babylon«.

Det tidligere ethiopiske flag

Rasta er synkretisk abrahamistisk religion, det vil sige at den er en sammenblanding af jødedom, islam og kristendom (hvor Abraham er forbader). Man følger blandt andet regler i de hellige bøger om at man ikke må spise svinekød og skaldyr eller klippe håret, deraf den udbredte dreadlock-frisure, som efterligner en løvemanke. Løven står for styrke, uafhængighed (»Iron Lion Zion«). Løven er også et symbol for Haile Selassie, før i tiden havde det ethiopiske flag en løve, og flagets farver, rød, gul og grøn, er rastafarverne.

En af rastabevægelsens fædre var Marcus Garvey (1887-1940), som var en slags tidlig Martin Luther King i USA. Han prøvede at organisere den afroamerikanske befolkning i USA, at højne deres uddannelse og oprettede kooperative forretninger, og han var fortaler for et sort skønhedsideal – de sorte kvinder skulle stoppe med at blege huden og rette krøllerne ud. Han profeterede, at den første sorte, der blev kronet som konge i Afrika, ville indvarsle det sorte folks forløsning fra slaveriet i den vestlige verden. Han oprettede et dampskibsselskab, »Black Star Line«, der skulle bruges, når de sorte skulle tilbage til Afrika. Efter en dom for svindel i forbindelse med dette dampskibsselskab blev han udvist til Jamaica. I Jamaica fik han mange tilhængere til ideen om at de forviste slaver skulle finde frihed i et afrikansk land. Han hyldes som profet i rastafaribevægelsen:

♪ *Burning Spear: Marcus Garvey* (1975); *I-Roy: Tribute to Marcus Garvey* (1976)

Guitar-Hero-rastaguitar. Bladet symboliserer rastaernes interesse for plantedyrkning

Dub, sound systems og toasting

Sound systems var en almindelig måde at høre musik på i Jamaica. Et sound system er et stort mobilt lyd-og diskjockeyanlæg, som fx er bygget ind i en stationcar. I sound systems blev bassen meget fremhævet, hvad man stadig kan høre som ideal på reggaeindspilninger.

Ofte blev plader udgivet med rytmesporet på b-siden af pladen, eller der blev lavet et rytmemiks af et hit på en tynd acetatplade (dub), som sound systemets deejay kunne snakke, toaste, henover (»deejay« er personen med mikrofonen, MC, mens den der spiller plader er »selector«). Toast er påvirket af de amerikanske radiodiskjockeys snak, der ofte indeholder en masse vrøvlerim, bogstavrim og danseopfordringer (»Lawdy miss Clawdy«, »Get it on, girl«).

Dub-reggae-stil: senere begyndte producere for alvor at remikse numre: bringe instrumenter/vokaler ud og ind, sætte effekter som mættet båndekko og fjederrumklang på, i den egentlige dub-stil. Producere: [Lee »Scratch« Perry](#), King Tubby, I-Roy.

♪ [Bob Marley & The Wailers: I Like It Like This \(Satisfy My Soul/Don't Rock my Boat\)](#) (toast: Johnny Lover); ♪ [I-Roy: Tribute to Marcus Garvey](#) (1976)

Two-tone og ska-punk

Jamaica var en britisk koloni indtil 1962, og derfor er der en del jamaicanere i Storbrittanien og dermed en levende ska- og reggae-kultur. Ska/reggae- og punk-modkulturerne i Storbrittanien havde en del berøringspunkter: begge musikgenrer var modkulturer mod undertrykkelse fra henholdsvis i den tredie verden og fra Thatcher-styret. Man spillede koncerter sammen, og punkbands lavede coverversioner af reggaenumre. Stilarterne smelte sammen i genren Two-tone i 1970'erne, for eksempel: The Selector: [Too Much Pressure](#) (1980), The Specials: [Too Much Too Young](#) (1979).

I USA så man en lignende fusion af ska og punk i Third Wave ska/Ska-punk i 1980'erne og 1990'erne, hvor orkestre som Sublime og No Doubt havde stor succes. Disse stilarter har et energisk, enkelt musikalske udtryk og en tilhørende subkultur med kritik af racisme, det etablerede, problemer i storbyen, undertrykkelse, politivold etc. I ny og næ kan det handle om at man ryger en enkelt koger.

Litteratur

Wikipedia: [reggae](#), [ska](#), [rastafari](#), Jamaica, bluebeat, two tone, Bob Marley, dub

Karsten Tanggaard: Poprock, disco, reggae ... : rytmisk musik i 70erne (1985)

Bente Langagergaard, Thue de Cros Dich: Reggae på Jamaica (1981)

[Roots Rock Reggae](#). Dokumentarfilm, 1977. Scene fra Lee »Scratch« Perry og The Upsetters i studiet.